

PÉNZÜGYMINISZTERIUM
MUNKAVÉDELMI FŐOSZTÁLY

JELENTÉS

a munkavédelmi hatóság 2018. évi ellenőrzési tapasztalatairól

Bevezetés

A munkavédelmi hatóság 2018. évi ellenőrző tevékenységét a 2018. évi Ellenőrzési Irányelvek, az Országos Hatósági Ellenőrzési Terv és a saját munkatervben meghatározottak figyelembe vételével végezte.

A munkavédelmi hatóság elkötelezett abban, hogy a munkavállalók egészségét és biztonságát, valamint hosszabb távon a munkavégző képességét és életkilátásait veszélyeztető munkakörülmények javuljanak, a munkavédelmi ellenőrzések hatékonyabbá váljanak.

A célkitűzéseknek megfelelően a munkavédelmi szakmai tevékenység az európai jogi aktusok és a hazai szabályozások maradéktalan megtartására és érvényesítésére épült. A szakmai tevékenység tükrözte a megelőzésre irányuló szemléletet, a munkavédelmi hatósági ellenőrzések során megmutatkozott az elkötelezettség a munkavédelem társadalmi hasznossága iránt.

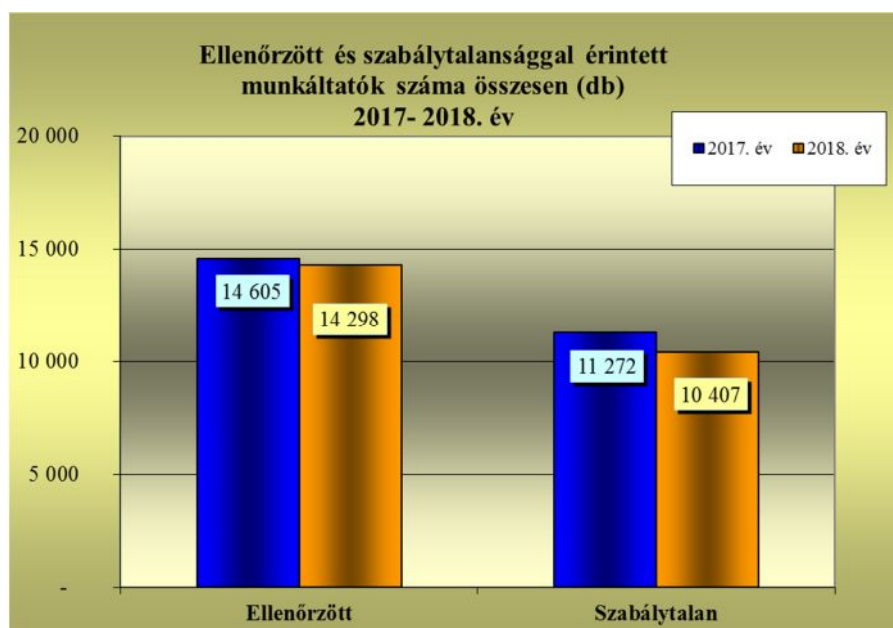
1. MUNKAVÉDELMI ELLENŐRZÉSEK

1.1. Ellenőrzött és szabálytalansággal érintett munkáltatók, illetve munkavállalók

2018. évben a munkavédelmi hatósági ellenőrző munka 14 298 munkáltatóra terjedt ki, amelynek során az állami tisztviselők ellenőrizték az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok betartását.

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkáltatók számát az *1. számú ábra* mutatja.

1. számú ábra

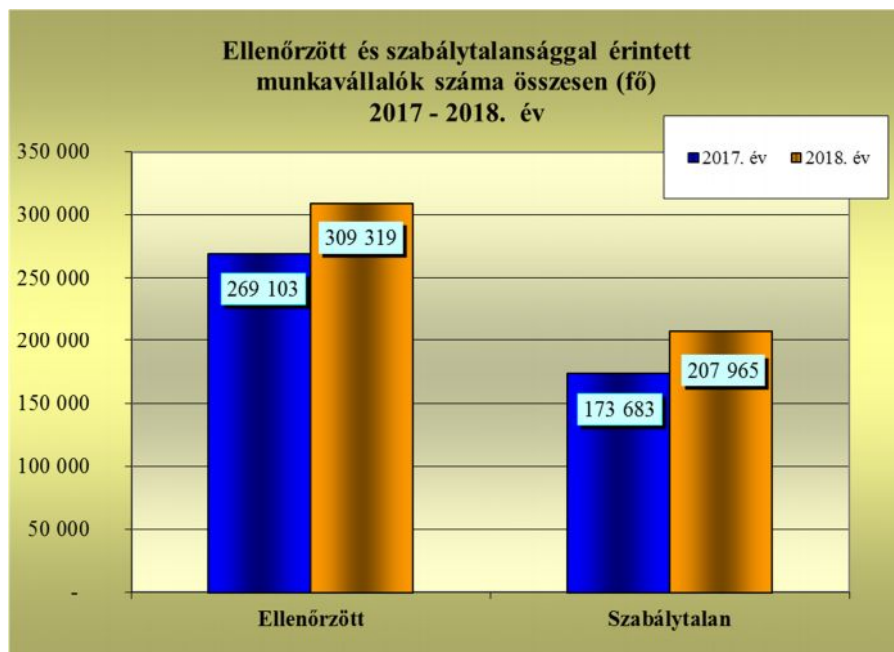

Az ellenőrzött munkáltatók 72,8%-ánál tapasztaltak munkavédelmi szabálytalanságot, ez az arány 4,4%-kal alacsonyabb a 2017. év (77,2%) tapasztaltakhoz képest, azaz a munkakörülmények javulása látható.

Az állami tisztviselők az ellenőrzések során 309 319 fő munkavállaló munkavégzési körülményeit vizsgálták. Szabálytalanságokat az ellenőrzött munkavállalók 67,2%-ánál (207 965 főnél) tapasztaltak, ez 2,7%-kal magasabb az előző év azonos időszakában tapasztaltaknál (64,5%).

Az ellenőrzött és a szabálytalansággal érintett munkavállalói létszámot a 2. számú ábra mutatja.

2. számú ábra

A szabálytalan körülmények között foglalkoztatott munkavállalók 24,8%-a volt súlyos szabálytalansággal érintett, ez 4,3%-kal kevesebb, mint a 2017. évi (29,1%) súlyosan veszélyeztetett létszám.

1.2. Az ellenőrzések megoszlása

A munkavédelmi ellenőrzések számában nagyobb arányt képviseltek az olyan ágazatok alá tartozó munkáltatók – mezőgazdaság, feldolgozóipar, gépipar, építőipar – ahol a munkavállalók egészségének, biztonságának veszélyeztetése gyakoribb és a veszélyeztetések mértéke is súlyosabb. A kiemelt ágazatok ellenőrzéseinek számát és az összes ellenőrzéshez viszonyított arányát az 1. számú táblázat mutatja.

Kiemelt ágazatok	Ellenőrzések száma (db)
Mezőgazdaság	1 530
Feldolgozóipar (kivéve: gépipar)	2 760
Gépipar	1 374
Építőipar	3 640
Bányászat	13
Egészségügyi, szociális ellátás	230
Kiemelt ágazat összesen	9 547
Ellenőrzött munkáltatók száma összesen	14 298
Százalék (kiemelt ágazat / összesen ellenőrzött munkáltatók száma)	66,77

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) előírása alapján a bányászati ágazatra vonatkozóan a munkaegészségügyi követelmények teljesítésének vizsgálata tartozik a munkavédelmi hatóság hatáskörébe.

A munkavédelmi hatóság a 14 298 munkáltató ellenőrzése során 24 942 látogatást folytatott le.

A látogatások számát a látogatások főbb okai szerinti bontásban a 2. számú táblázat tartalmazza.

Látogatások oka	Látogatások
Terv szerinti	14 060
Célvizsgálat	4 597
Közérdekű bejelentés	1 773
Balesetvizsgálat	1 670
Terv szerinti, utóellenőrzéssel	1 407
Nem ellenőrzési célú látogatás	346
Foglalkozási megbetegedés (mérgezés) kivizsgálása	218
Előzetes értesítés alapján történt átfogó ellenőrzés	198
Felkérésre végzett ellenőrzés	195
Előre nem tervezett	180
Egyéb	298
Összesen	24 942

Látogatásra legtöbbször terv szerinti ellenőrzés alapján került sor (az összes látogatás 56,4%-a).

A látogatások 18,4%-a országosan és adott megyei szinten meghatározott szempontok alapján, célvizsgálatok keretében történt.

Az állampolgárok nagy számban tettek bejelentést, az egészséget és biztonságot veszélyeztető munkakörülmények miatt. Az állami tisztviselők a közérdekű bejelentés okán tett 1 773 látogatásuk során 1 430 közérdekű bejelentést, a 116 panaszbejelentéssel kapcsolatos látogatásuk alkalmával 154 panaszbejelentést vizsgáltak ki.

A látogatások 7,6 %-a irányult közérdekű és panaszbejelentések kivizsgálására.

A munkavédelmi hatóságokhoz beérkező munkabaleseti jegyzőkönyvek felülvizsgálata során szerzett tapasztalatok, illetve a munkavállalók kérelme alapján balesetvizsgálatra az ellenőrzések 6,6%-ában került sor.

Utóellenőrzésekre a látogatások 5,6%-ában került sor.

A munkavédelmi hatósághoz beérkező bejelentett, kivizsgálásra kötelezett súlyos munkabalesetek kivizsgálása folyamatosan történik.

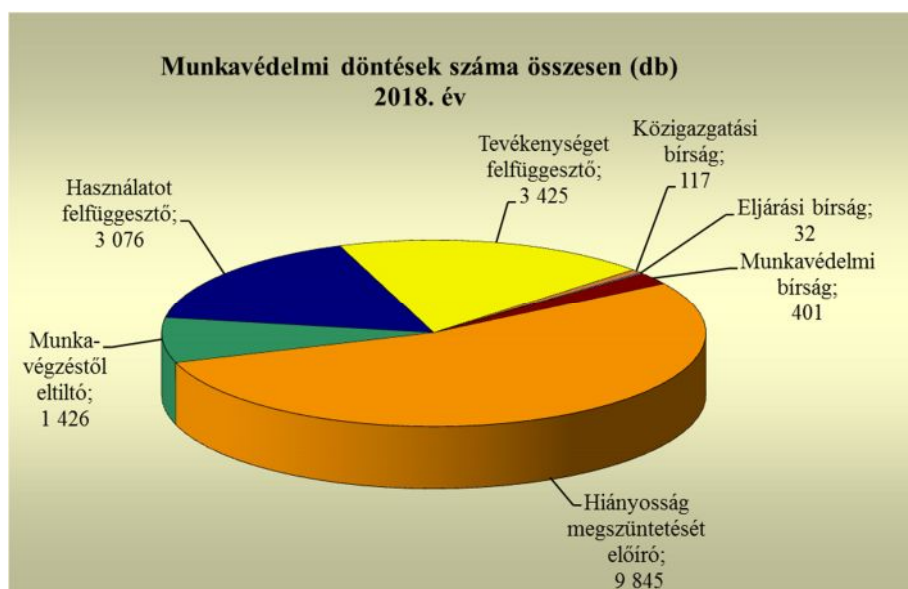
1.3. Az ellenőrzések során hozott döntések

Az ellenőrzések eredményeként összesen 18 322 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

A kiadmányozott közigazgatási döntések közül a 3. számú ábra szerinti megoszlásban az azonnali intézkedést fogatosító végzés és a hiányosság megszüntetésre kötelező határozatok száma a meghatározó.

Az azonnali intézkedést fogatosító 7 927 db végzés mellett 9 845 db hiányosság megszüntetését előíró határozat került kiadmányozásra.

3. számú ábra

2018. évben a szankcionálás során 401 esetben munkavédelmi, 117 esetben közigazgatási bírságot¹, 32 esetben pedig eljárási bírságot alkalmaztak az állami tisztviselők (munkavédelmi bírság 129 236 350 Ft, közigazgatási bírság 2 976 000 Ft és eljárási bírság 2 370 000 Ft összegben).

Az érdemi munkavédelmi döntések 3 %-a vont maga után pénzbeli szankciót (munkavédelmi, eljárási, illetve közigazgatási bírság).

A munkavédelmi bírság kiszabásával kapcsolatos Kormányrendelet alkalmazása az egységes gyakorlat kialakítását nagyban elősegítette.

A közigazgatási döntésekben összesen 73 822 intézkedésre került sor. E döntésekben foglalt intézkedések közül 25 403 munkabiztonsági jellegű, 8 245 intézkedés munkaegészségügyi és 40 174 intézkedés munkavédelmi² tárgyú volt.

¹ A 2016. év harmadik negyedében került bevezetésre új szankció lehetőségként a közigazgatási bírság. Az Mvt. 82/D §-a alapján a munkavédelmi hatóság a természetes személlyel szemben közigazgatási bírságot alkalmazhat.

² munkavédelmi intézkedés: olyan intézkedések köre, amelyek mind a két szakterületet (munkabiztonság és munkaegészségügy) egyaránt érintik, pl.: kockázatértékelés, egyéni védőeszközökkel kapcsolatos intézkedések, stb.

Az összes intézkedésen belül a munkaegészségügyi intézkedések aránya 11,2%-ot, a munkabiztonsági intézkedések aránya 34,4%-ot tett ki, míg a legmagasabb arányt a munkavédelmi intézkedések képviselték 54,4%-kal.

Az állami tisztviselők ellenőrző munkájában érvényesült a munkavédelem komplex szemlélete.

1.4. Utóellenőrzések

A munkavédelmi hatósági intézkedések hatékonyságának egyik mutatója, hogy a munkáltatók milyen arányban hajtják végre a döntéseiket. 2018. évben a munkavédelmi hatóságok összesen 1 020 utóellenőrzést végeztek, ami az ellenőrzött munkáltatók 7,1%-át érintette.

Az utóellenőrzések tapasztalata szerint a munkavédelmi hatósági intézkedéseket 32 esetben nem hajtották végre, ami 31 munkáltatót érintett.

Az intézkedések végrehajtásának elmaradása miatt kiszabott eljárási bírságok összege 2018. évben a már említett 2 370 000 Ft volt.

2. KIEMELT SZAKMAI CÉLOK ELLENŐRZÉSÉRE VONATKOZÓ TAPASZTALATOK

A közigazgatási döntésekben foglalt intézkedések szakmai tartalma szerint a leggyakoribb intézkedéseket a 3. számú táblázatban nagyságrendi sorrendben bemutatott munkáltatói mulasztások miatt kellett meghozni.

3. számú táblázat

	Leggyakrabban előforduló mulasztások megnevezése	Intézkedések száma
1	Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb..)	5 358
2	Létesítmények érintésvédelme	5 103
3	Be- és leesési veszély	4 912
4	Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése	4 298
5	Munkavédelmi ismeretek hiánya	3 429
6	Munkaeszköz nem megfelelő állapota, karbantartás hiánya	2 223
7	Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya	2 187
8	Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése	2 171
9	Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése	2 088
10	Munkaeszközök érintésvédelmi problémái (kapcsolószekrény is)	1 914
11	Alkalmassági vizsgálatok rendjét érintő előírások megszegése	1 856
12	Veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó szabályok megszegése	1 794
13	Elhelyezés, telepítés, rögzítés	1 697
14	Érvényes előzetes munkaköri alkalmassági vélemény hiánya	1 470
15	Biztonsági és egészségvédelmi jelek hiánya, állapota	1 431

A 15 leggyakoribb intézkedést figyelembe véve összességében a legtöbb intézkedés a nem megfelelő munkaeszközök (10,3%) miatt történt (1. és 6. számú intézkedések). Ezután villamosbiztonsági hiányosságokra (9,5%) születték intézkedések következnek (2. és 10. számú intézkedések).

A „Be- és leesési veszély” tárgyú intézkedés az összes intézkedés 6,7%-a volt.

Az összes intézkedés 5,8 %-át a „Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése” okán hozták az állami tisztviselők, míg a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” miatt 4,6%-ban történt intézkedés.

Hasonló arányban tártak fel hiányosságokat az állami tisztviselők az *Egyéni védőeszköz juttatási rend szabályozásának hiánya* (3,0%), az *„Elsősegélynyújtás megszervezésének, elsősegélyhelyek kialakításának, felszerelésének, jelölésének szabályai megszegése”*(2,9%), valamint az *„Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése”* (2,8%) miatt.

2.1. Kiemelt intézkedések

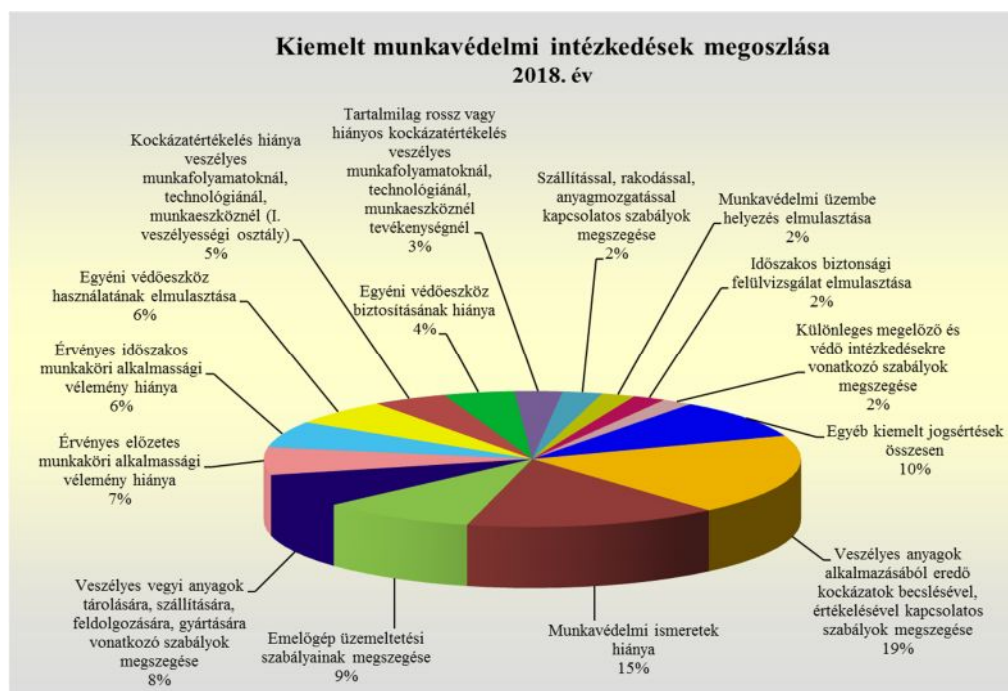
A kiemelt érdemi intézkedések a munkavállalók életét, testi épségét, egészségét jelentősen veszélyeztető munkáltatói szabályszegésekre utalnak.

A tárgyidőszakban a kiemelt érdemi munkavédelmi intézkedések száma 22 423, a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések száma 19 345, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések száma pedig 1 860 volt. A kiemelt intézkedések az összes intézkedés 59,1%-át teszik ki.

2.1.1. Kiemelt munkavédelmi intézkedések

Az összesen 40 174 munkavédelmi intézkedés közül a kiemelt munkavédelmi intézkedések száma 22 423, ami az összes intézkedés 30,4%-a. A kiemelt munkavédelmi intézkedések megoszlását a 4. számú ábra mutatja.

4. számú ábra

A kiemelt munkavédelmi intézkedések közül összességében a legtöbb intézkedést (19,2%) a veszélyes anyagokkal³ (ideértve a veszélyes keverékeket is) végzett tevékenységgel kapcsolatban történt, míg a második leggyakrabban (15,3%) a „Munkavédelmi ismeretek hiánya” miatt intézkedtek az állami tisztviselők. Ezután az „Emelőgép üzemeltetési szabályainak megszegése” és az az egyéni védőeszközökkel kapcsolatban (9,3%) született intézkedések következnek.

³ Veszélyes anyagok alkalmazásából eredő kockázatok becslésével, értékelésével kapcsolatos szabályok megszegése: 20%; Veszélyes vegyi anyagok tárolására, szállítására, feldolgozására, gyártására vonatkozó szabályok megszegése: 8%

A kockázatértékeléssel⁴ kapcsolatos hiányosságok okán tett intézkedések, az összes intézkedés 7,4%-át teszi ki.

Hasonló arányban tártak fel hiányosságokat az „Érvényes előzetes munkaköri alkalmassági vélemény hiánya” és az „Érvényes időszakos munkaköri alkalmassági vélemény hiánya” miatt 6,6-6,3%.

2.1.2. Kiemelt munkabiztonsági intézkedések

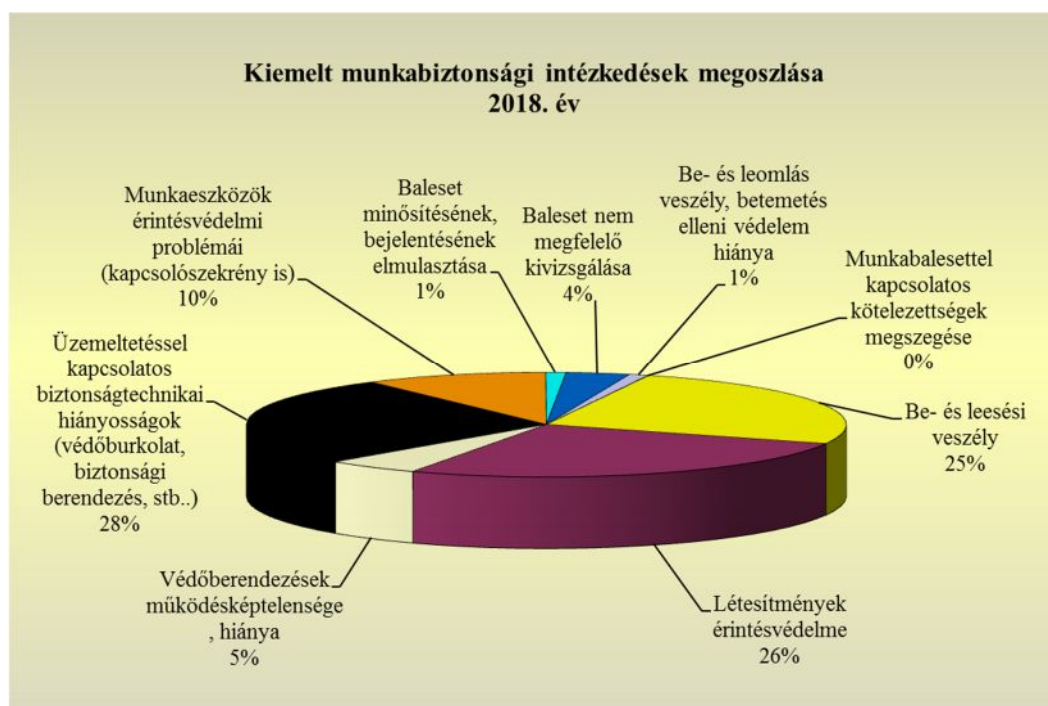
A 25 403 munkabiztonsági intézkedés közül a kiemelt munkabiztonsági intézkedések száma 19 345, ami az összes intézkedés 76,2%-a.

2018. év során a kiemelt munkabiztonsági intézkedések közül leggyakrabban a villamosbiztonsági hiányosságok⁵ 36,3% miatt kellett intézkednie az állami tisztviselőknek. A nem megfelelő munkaeszközök⁶ használata (32,8%) miatt történt számos intézkedés. Ezek az intézkedések adják a kiemelt érdemi munkabiztonsági intézkedések 69,1%-át.

Ezt követően az intézkedések 25,4%-a a „Be-és leesés veszély” miatt történt.

A munkabalesetek nem megfelelő kivizsgálása⁷, illetve a bejelentésének elmulasztása okán tett intézkedések aránya 4,5% volt. A kiemelt munkabiztonsági intézkedések megoszlását az 5. számú ábra mutatja.

5. számú ábra

2.1.3. Kiemelt munkaegészségügyi intézkedések

A 8 245 munkaegészségügyi intézkedés közül a kiemelt munkaegészségügyi intézkedések száma 1 860, ami az összes intézkedés 2,5%-a.

⁴ Kockázatértékelés hiánya veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszköznél (I. veszélyességi osztály): 4%; Tartalmilag rossz vagy hiányos kockázatértékelés veszélyes munkafolyamatoknál, technológiánál, munkaeszköznél, tevékenységnél: 3%

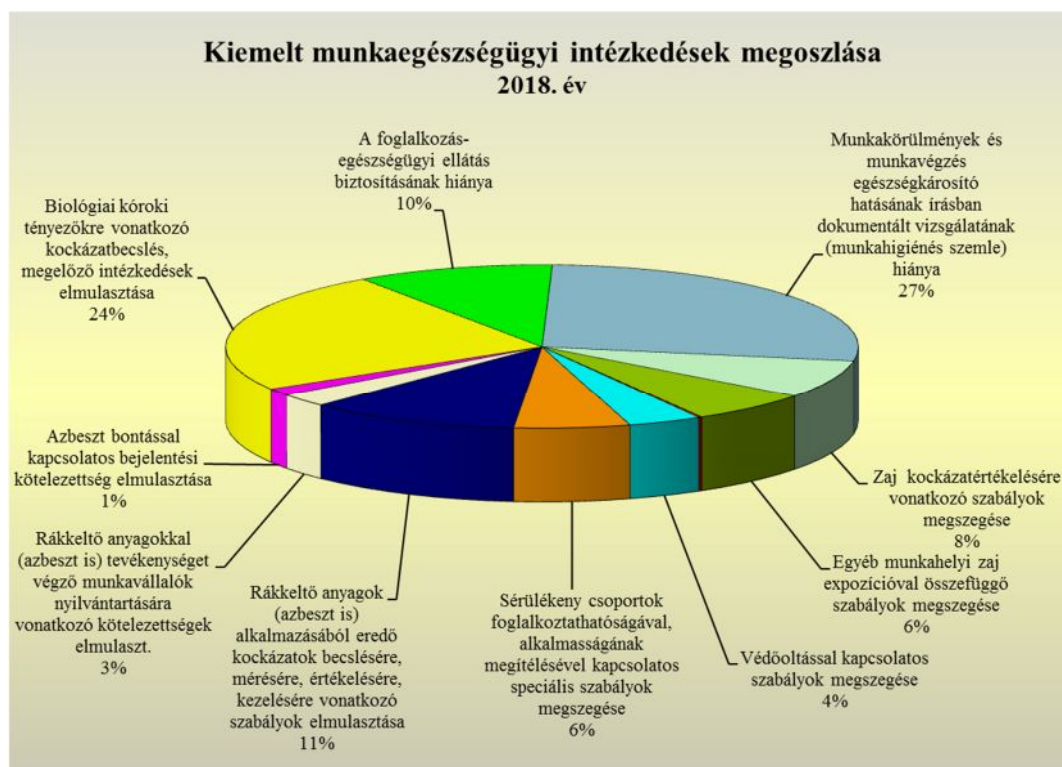
⁵ Létesítmények érintésvédelme: 26%; Munkaeszközök érintésvédelmi problémái (kapcsolószekrény is): 10%

⁶ Üzemeltetéssel kapcsolatos biztonságtechnikai hiányosságok (védőburkolat, biztonsági berendezés, stb..): 28%; Védőberendezések működésképtelensége, hiánya: 5%

⁷ Baleset nem megfelelő kivizsgálása: 4%; Baleset minősítésének, bejelentésének elmulasztása: 1%; Munkabalesettel kapcsolatos kötelezettségek megszegése: 0%

A kiemelt munkaegészségügyi intézkedések megoszlását a 6. számú ábra mutatja.

6. számú ábra

Az alábbi ábrán látható, hogy leggyakrabban a „Munkakörülmények és a munkavégzés egészségkárosító hatásának írásban dokumentált vizsgálatának hiánya”-val (27%) kapcsolatban intézkedtek az állami tisztviselők, mivel a munkáltatók nem kérték fel a foglalkozás-egészségügyi szolgálatot a munkahigiénés szemle („üzemhigiénés vizsgálat”) lefolytatásához. A munkahigiénés szemle a foglalkozás-egészségügyi szolgálatok által elvégzendő, az egészségkárosító kockázatok értékelésére és kezelésére (csökkentésére) szolgáló helyzetfelmérés, amelynek eredményeképpen kezdeményezhető a megelőző intézkedések bevezetése, módosítása vagy hatékonyságuk javítása. A helyszíni megállapítások függvényében szükség szerint kiegészülhet a munkahelyi kóroki tényezőkkel (pl. zaj-, rezgésterhelés, munkahelyi légszennyező anyagok, hőexpozíció) kapcsolatos, expozíció mérésére irányuló műszeres vizsgálatokkal.

A biológiai kóroki tényezők vonatkozásában hozott intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedés több mint 1/4-t teszik ki (összesen⁸: 28%). A biológiai kóroki tényezőkkel kapcsolatos szabálytalanságok feltárására kiemelt figyelmet kell fordítani, tekintettel arra, hogy az utóbbi években a mikroorganizmusok (vírusok, baktériumok, gombák, paraziták stb.) által okozott egészségkárosodások az évenként bejelentett, kivizsgált és elfogadott (regisztrált) foglalkozási megbetegedések számottevő arányát adták. A klímaváltozás hatásaival összefüggésben az ún. vektorok (állati közvetítők, pl. rovarok, rágcsálók) által terjesztett fertőző megbetegedések (zoonózisok) veszélye is növekedhet.

Számos intézkedés történt a munkahelyi zajexpozícióval (összesen⁹: 14%) és a foglalkozási eredetű rákkeltő anyagokkal (összesen¹⁰: 15%) kapcsolatban is. E két kóroki tényezővel összefüggő

⁸ Biológiai kóroki tényezőkre vonatkozó kockázatbecslés, megelőző intézkedések elmulasztása: 24%; Védőoltással kapcsolatos szabályok megszegése: 4%

⁹ Zaj kockázatértékelésére vonatkozó szabályok megszegése: 8%; Egyéb munkahelyi zaj expozícióval összefüggő szabályok megszegése: 6%.

intézkedések az összes kiemelt munkaegészségügyi intézkedés több mint egy negyedét (29%) teszik ki.

A munkahelyi zajexpozícióval kapcsolatos intézkedéseknek a halláskárosodás megelőzésében, illetve a hallószerven kívüli (pl. pszichés, vegetatív idegrendszeri) – munkabalesetek bekövetkezésének kockázatát is növelő – hatások csökkentésében van kiemelt szerepe.

Becslések szerint¹¹ a rosszindulatú daganatos megbetegedések tekinthetők a foglalkozással összefüggő halálesetek elsődleges okának az Európai Unióban, ezért a munkahelyi rákkeltő anyagokkal kapcsolatos szabálytalanságok feltárása és a megszüntetésük érdekében hozott hatósági intézkedések kiemelt jelentőséggel bírnak a megelőzésükben. A klinikailag észlelhető daganatos megbetegedés megjelenéséig gyakran 10-50 év telik el, ezért a munkáltató és a munkavállaló is hajlamos alulbecsülni ez ilyen anyagokkal végzett tevékenységek veszélyességét, a jogszabály által előírtak betartásának fontosságát. A rákkeltővel tevékenységet végző munkavállalókról vezetendő expozíciós nyilvántartás vezetésének pedig az esetlegesen később bekövetkező daganatos megbetegedések rekonstruálásában lehet kulcsfontosságú szerepe.

Az állami tisztviselők még mindig találkoztak olyan munkáltatóval, aki nem biztosította a munkavállalói részére a foglalkozás-egészségügyi ellátást, a kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedések 11%-a a foglalkozás-egészségügyi ellátás biztosítására irányult.

A kiemelt védelemre szoruló sérülékeny munkavállalói csoportok (fiatalkorúak, várandós, nemrégén szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősebbek, megváltozott munkaképességűek) foglalkoztatási körülményeinek vizsgálata során hozott kötelezések az összes kiemelt érdemi munkaegészségügyi intézkedés 6%-át teszik ki.

3. SÚLYOS JOGSÉRTÉSEK

2018. évben a súlyos jogsértések között jellemző volt, hogy a mélyépítési, közműépítési földmunkáknál, sok esetben elmaradt a munkagödrök illetve a munkaárkok dúcolása. Jellemző a szakadólap megterhelése a kitermelt földdel, miközben a közúti járműforgalom közvetlenül a munkagödör mellett halad, megnövelve ezzel a föld beomlásának veszélyét. Változatlanul problémát jelentett a munkagödrök, munkaárkok elkerítésének hiánya.

Az építőiparban a magasban végzett munkáknál a leesés elleni megfelelő kollektív műszaki védelem kialakításának hiánya, a leesés elleni védelemül szolgáló egyéni védőeszköz munkáltató általi biztosításának, vagy a munkavállaló részéről történő használatának elmulasztása.

Villamos berendezések esetében a közvetlen illetve közvetett érintés elleni védelemmel kapcsolatos hiányosság volt a leggyakoribb veszélyeztetés. A villamos berendezések védőburkolatainak nem megfelelő rögzítése, a villamos vezetékek mechanikai hatás elleni védelmének elmulasztása számos munkaterületen előfordult.

A feldolgozóipar, gépipar, illetve a mezőgazdaság területén használt gépek, berendezések gyakran idéztek elő súlyos baleseteket a veszélyes tér lehatárolására szolgáló védőburkolatok, biztonsági berendezések hiánya, illetve azok használatának kiiktatása, elmulasztása miatt.

¹⁰ Rákkeltő anyagok (azbeszt is) alkalmazásából eredő kockázatok becslésére, mérésére, értékelésére, kezelésére vonatkozó szabályok elmulasztása: 11%; Rákkeltő anyagokkal (azbeszt is) tevékenységet végző munkavállalók nyilvántartására vonatkozó kötelezettségek elmulasztása: 3%; Azbesztbontással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztása: 1%.

¹¹ Az Európai Bizottság közleménye: Biztonságosabb és egészségesebb munkahely mindenkinek – Az Európai Unió munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra irányuló jogszabályainak és politikájának modernizálása, COM (2017) 12

A gépkezelői jogosultság hiányában (nem megfelelő képzés miatt) történő munkavégzés legtöbbször az anyagmozgatással, raktározással kapcsolatban merült fel (emelőgépek, targoncák jogosulatlan használata).

A munkaegészségügyi súlyos veszélyeztetések között vezető helyet foglalt el az előzetes-, illetve az időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálatok elmulasztása; a veszélyes anyagokkal/keverékekkel történő munkavégzés megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszköz biztosításának hiányában; továbbá a felső beavatkozási határértéket meghaladó zajexpozícióban végzett tevékenység hallásvédő eszköz biztosítása, illetve használata nélkül.

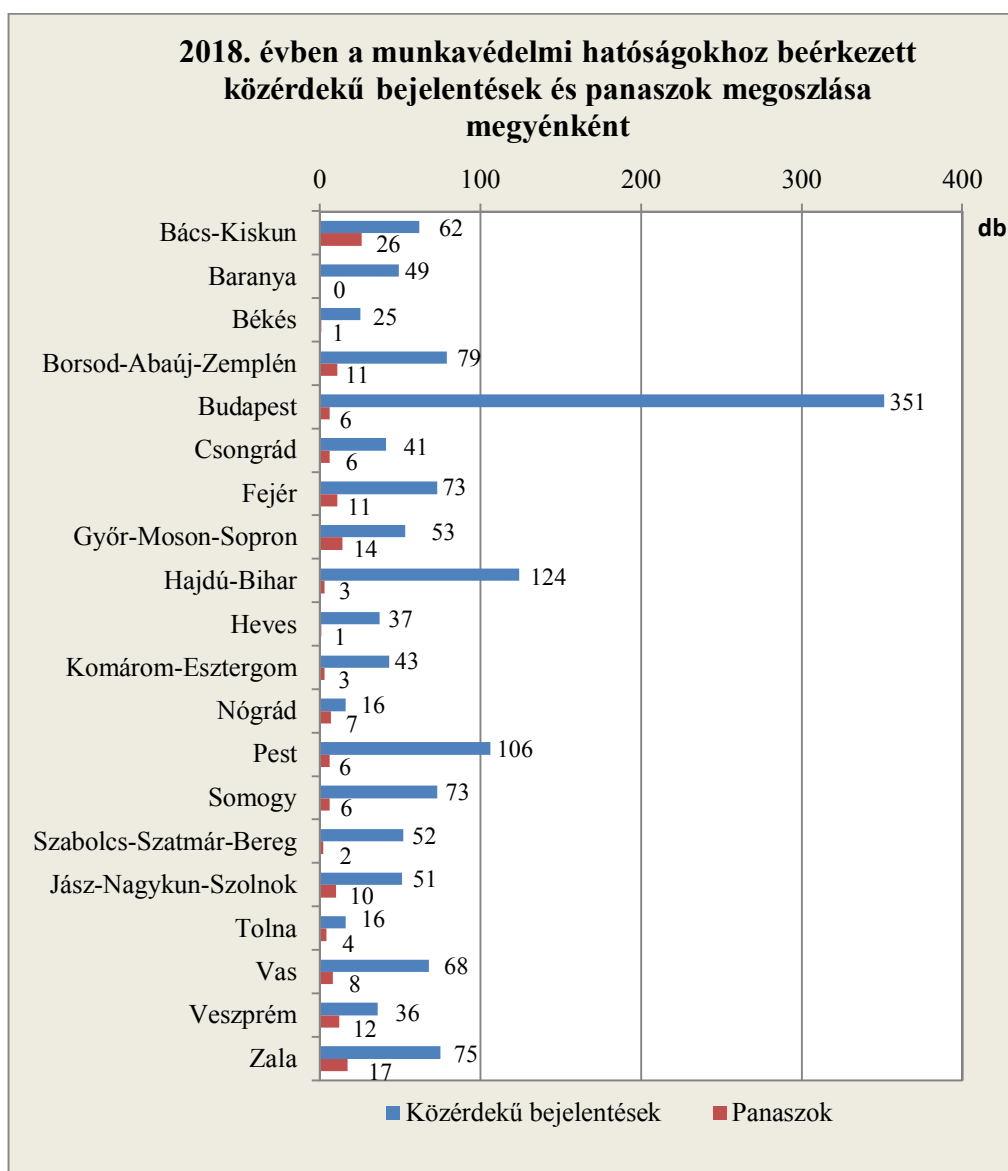
A vizsgált időszakra jellemző ellenőrzési tapasztalatok alapján a munkavállalók életének, testi épségének, egészségének súlyos veszélyeztetése az *1. számú melléklet* negatív példák című pontjaiban ismertetett cselekményekkel valósult meg.

4. PANASZOK, KÖZÉRDEKŰ BEJELENTÉSEK VIZSGÁLATA

A munkavédelmi hatóságokhoz 2018. évben országosan **összesen 1 430 db közérdekű bejelentés és 154 db panasz** érkezett.

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján 2018. évben beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok számát, megoszlását a *7. számú ábra* mutatja.

7. számú ábra

5.1. A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti megoszlása

A közérdekű bejelentések és panaszok témakör szerinti százalékos megoszlását a 8. számú ábra mutatja.

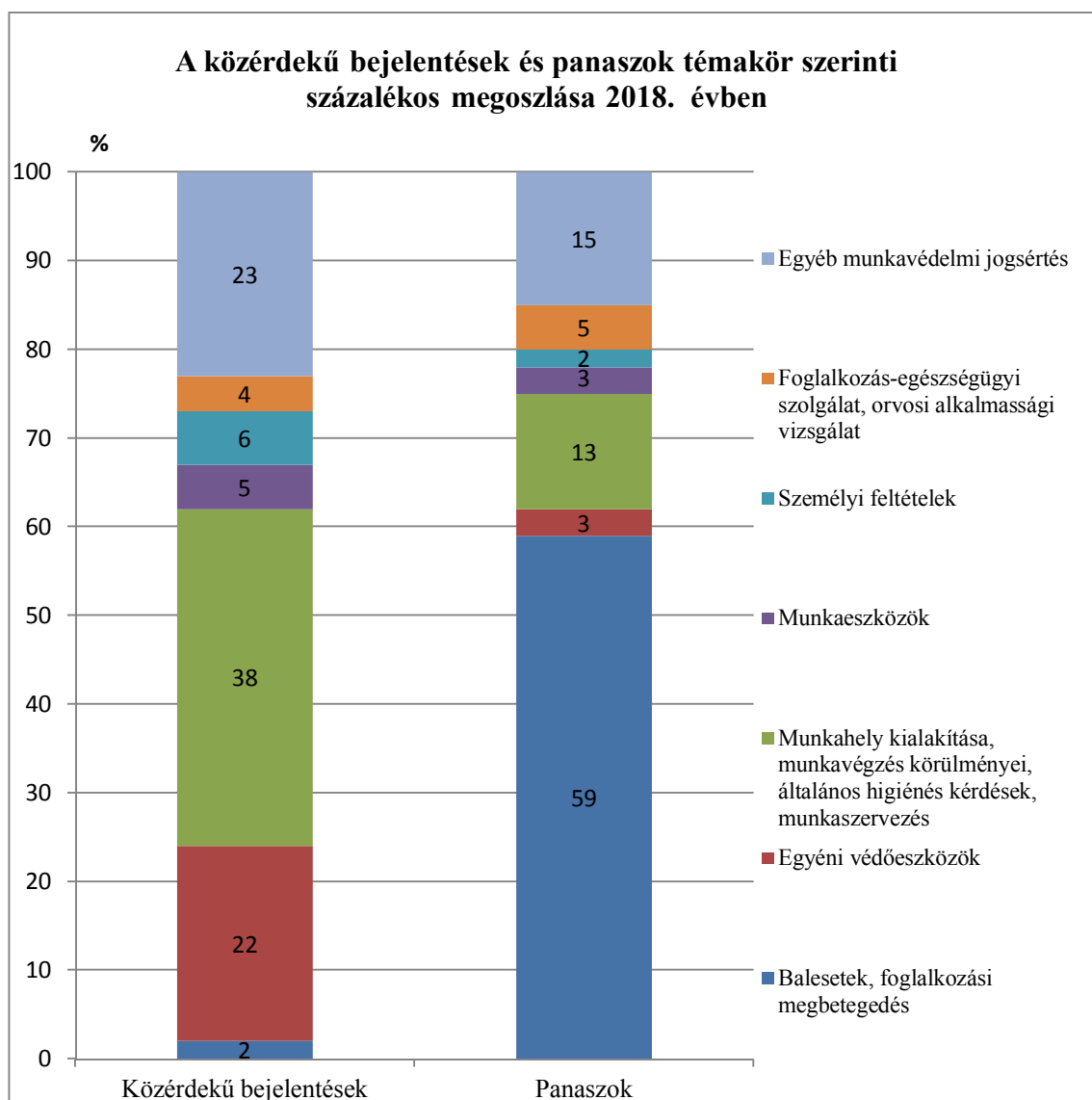
Az „egyéb munkavédelmi jogsértés” számadatait figyelembe nem véve a legtöbb **közérdekű bejelentés** (730 db) a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés, valamint munkaszervezés témakörében érkezett, majd ezt követik az egyéni védőeszközökkel (404 db) és a személyi feltételekkel (112 db) kapcsolatos bejelentések.

A beérkezett **panaszok** tartalmát vizsgálva megállapítható, hogy a legtöbb panasz – a közérdekű bejelentésektől eltérően – a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben (96 db), azután a munkahely kialakítása, a munkavégzés körülményei, az általános higiénés kérdés, munkaszervezés témakörben (21 db).

A 8. ábrán látható, hogy a balesetek, foglalkozási megbetegedés témakörben sokkal több panasz érkezett, mint közérdekű bejelentés.

Ennek oka, hogy leggyakrabban a balesetet szenvedett vagy a foglalkozási betegséggel érintett munkavállaló élt panasszal, mert a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy mulasztását, továbbá a foglalkozási megbetegedés, ill. fokozott expozíciós eset bejelentésének elmaradását sérelmezte.

8. számú ábra

5.2. A bejelentésekkel érintett jellemző gazdasági ágazatok

A munkavédelmi hatóságok jelentései alapján megállapítható volt, hogy a beérkezett közérdekű bejelentések és panaszok a gazdaság legkülönbözőbb ágazatait érintették. 2018. évben a bejelentések többsége az építőipari, a feldolgozóipari, a kereskedelmi, a mező- és erdőgazdasági tevékenységhez kapcsolódott.

Kis számban, de érkeztek bejelentések pl. a fémiparral, a műanyagiparral, a gépgyártással, az elektronikai alkatrészgyártással, a szolgáltatással, a szállítással, a vagyonvédelemmel összefüggésben.

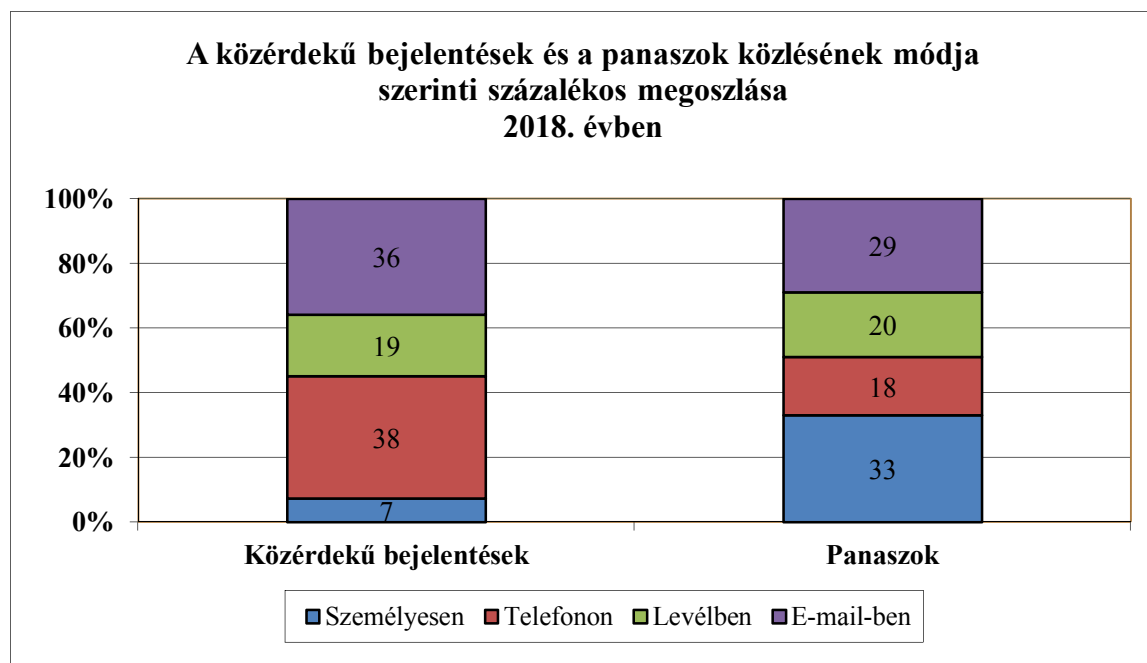
5.3. A közérdekű bejelentések és panaszok közlésének módja

A közérdekű bejelentések, panaszok közlésmódjának százalékos megoszlását a 9. ábra mutatja.

A közérdekű bejelentéseket leggyakrabban telefonon (38%) vagy elektronikus levélben (36%), illetve levélben (19%), ritkábban személyesen (7%) tették meg.

A panaszokat leginkább személyesen (33%), vagy elektronikus levélben (29%), ritkábban levélben (20%), illetve telefonon (18%) közölték.

9. számú ábra

5.4. A bejelentő személye

A vizsgált időszakban továbbra is jellemző volt, hogy a közérdekű bejelentéseket, panaszokat magánszemélyek nyújtották be (90,7%). Áttétellel érkeztek bejelentések a munkavédelmi hatóságokhoz a társhatóságoktól (4,7%), a Pénzügyminisztérium Munkavédelmi Főosztályától (1,5%), a kormányhivataloktól (2,1%), és az önkormányzatoktól (1,0%).

A jelentési időszakban beküldött összesen 1584 db bejelentésből jelentős számú, 457 db (28,8%) névtelen volt.

A névtelen bejelentések kivizsgálásától nem lehetett eltekinteni, mert nagy számban megalapozottak voltak és valós munkavédelmi problémákat vetettek fel.

5.5. A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok

A közérdekű bejelentések, panaszok alapján indult vizsgálatok jellemzése, különösen a bejelentések megalapozottsága vagy annak hiánya, illetve a bejelentés eredménytelen kivizsgálásának okai alapján.

5.5.1. Megalapozottság, irányultság, az eredménytelen kivizsgálások okai

A közérdekű bejelentések és panaszok megalapozottságát vizsgálva elmondható, hogy a megkeresések általában csak részben voltak megalapozottak. A teljes mértékben megalapozott bejelentés, illetve a teljesen megalapozatlan kevésbé volt jellemző.

Az ellenőrzések során az esetek többségében találtak más, a bejelentésben nem jelzett munkavédelmi hiányosságot, szabálytalanságot is melyre intézkedést tettek a munkavédelmi ellenőrzést végző állami tisztviselők.

A megalapozatlan bejelentések háttérében általában valamilyen egyéni munkavállalói sérelem (pl. munkaviszony megszüntetése) állt. Ezek a bejelentések jellemzően névtelenül, elektronikus úton vagy levélben érkeztek.

A bejelentett esetekben az eredménytelen kivizsgálások okai általában a következők voltak:

- a névtelen bejelentésekben gyakran nem nevezték meg a munkáltatót, illetve a munkavégzés helyét
- a munkavédelmi hatóságnak nem volt hatásköre eljárni (pl. nem volt szervezett munkavégzés)
- nem volt munkavégzés a bejelentésben megnevezett munkaterületen

5.5.2. Intézkedések

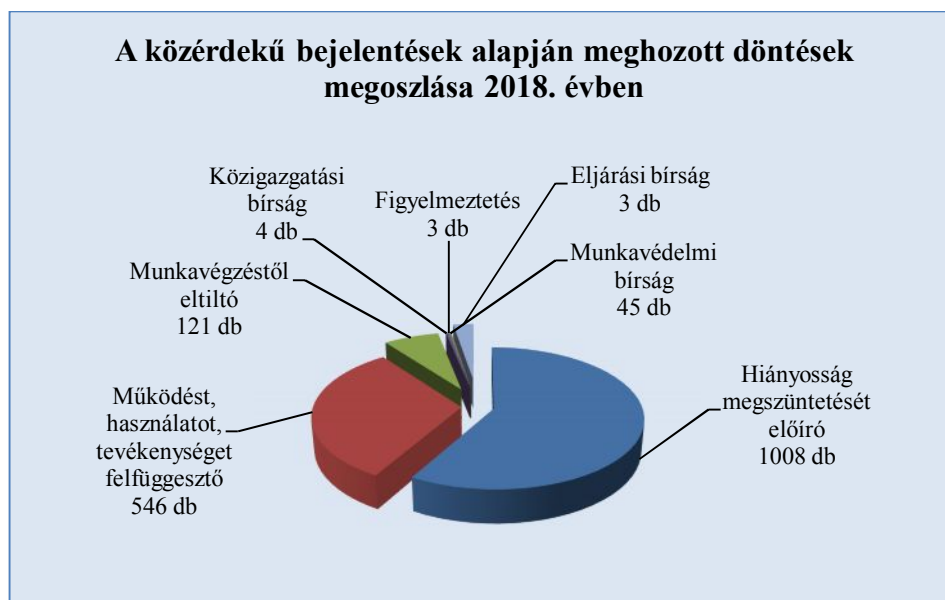
A közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult eljárások eredményeként 2018. évben összesen 1 777 db munkavédelmi döntés került kiadmányozásra.

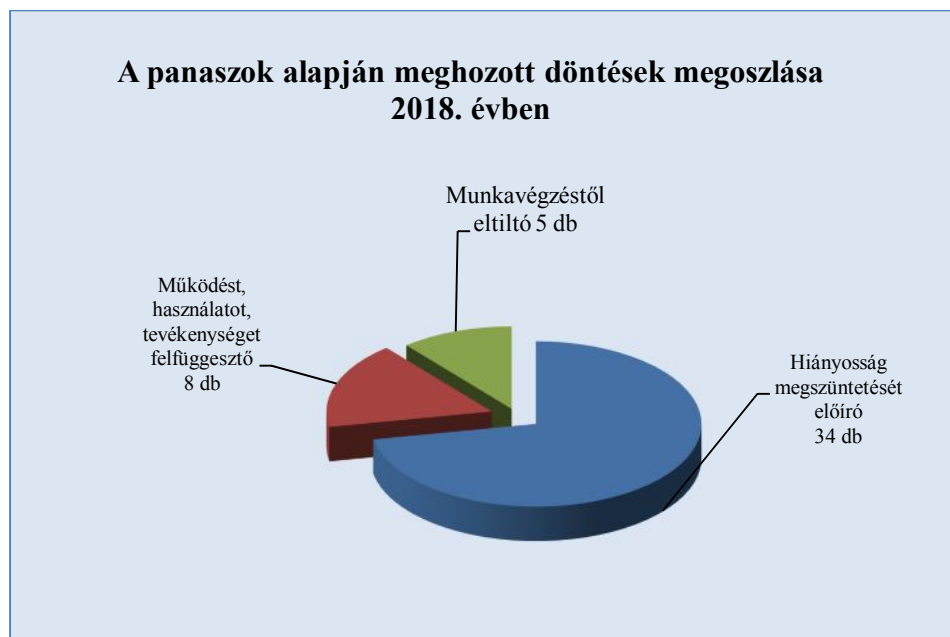
Az azonnali intézkedést foganatosító 680 db végzéshez és a hiányosság megszüntetését előíró 1 042 db határozathoz képest mindössze 45 esetben került sor munkavédelmi bírság kiszabására. Figyelmeztetést összesen 3 esetben alkalmaztak a területi munkavédelmi hatóságok.

Az érdemi munkavédelmi döntéseknek mindösszesen csak a 2,9 %-a volt a pénzbírságot kiszabó.

A közérdekű bejelentések, ill. a panaszok nyomán indult munkavédelmi eljárásokban meghozott intézkedések megoszlását a 10. és a 11. ábra mutatja.

10. számú ábra

A 2018. évben a közérdekű bejelentésekre és panaszokra indult munkavédelmi eljárások során összesen 9 290 960 Ft munkavédelmi bírságot szabtak ki a munkavédelmi hatóságok. Közigazgatási bírságot négy esetben alkalmaztak, összesen 60 000 Ft értékben. Eljárási bírságot három esetben vetettek ki, 180 000 Ft értékben.

6. FŐMUNKAI DŐN KÍVÜL VÉGZETT ELLENŐRZÉSEK

2018. évben főmunkaidőn kívül 333 munkáltatónál végeztek a munkavédelmi hatóságok ellenőrzéseket. Ezeknek az ellenőrzéseknek a döntő többsége munkabaleset kivizsgálása érdekében történt, más esetben társhatóság felkérésére tartottak ilyen ellenőrzéseket.

7. MUNKABALESETEK, FOGLALKOZÁSI MEGBETEGEDÉSEK, FOKOZOTT EXPOZÍCIÓS ESETEK

7.1. Munkabalesetek

Az Mvt. 64. § (5) bekezdése, valamint az Mvt. végrehajtásáról szóló 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 7. § (1) bekezdés szerint a munkáltató a súlyos munkabalesetet köteles azonnal bejelenteni a baleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A munkavédelmi hatóságra történő bejelentés a munkáltatók kötelezettsége, melynek az esetek többségében eleget is tettek.

Előfordult azonban, hogy – főként fekete foglalkoztatás esetén – a bejelentés a rendőrség részéről érkezett. Ezen jelentésben a bejelentett munkabalesetek szempontjából mutatjuk be a hatósági tevékenységet, a lezárt munkabaleset vizsgálati adatokat (feldolgozott munkabaleseti jegyzőkönyvek szerint) ugyanerre a tárgyidőszakra a 2018. évben munkabaleseti jelentés tartalmazza.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően 2018. évben 187 – közúti baleseti eseményeket is tartalmazó – súlyos munkabaleseti eseményt jelentettek a területileg illetékes munkavédelmi hatóságnak.

A 187 bejelentett súlyos munkabaleset közül 80 halálos, 46 életveszélyes, 45 súlyos csonkolásos, valamint 16 egyéb súlyos baleseti esemény volt. A munkabalesetek nagy részében még folyamatban van közigazgatási eljárás, sok esetben még nem készült el a munkabaleseti jegyzőkönyv, így a

bejelentett és a később feldolgozott munkabaleseti adatok a vizsgálatok eredményétől függően eltérhetnek.

A tárgyidőszakban bejelentett súlyos munkabaleseti események legjellemzőbb baleseti okait a 4. számú táblázat tartalmazza.

4. számú táblázat

2018. év	Baleseti bejelentések száma	A bejelentett baleseti események megoszlása a baleset súlyossága szerint			
		Halálos	Életveszélyes	Súlyos csonkolásos	Egyéb súlyos
Állat támadása	7	6	1	0	0
Áramütés	7	4	1	1	1
Beesés	1	1	0	0	0
Behúzás	2	1	0	0	1
Betemetés	4	3	1	0	0
Csonkolás	33	0	0	33	0
Égés	1	1	0	0	0
Elesés	2	1	0	1	0
Feltekerés	3	2	1	0	0
Gázolás	7	4	3	0	0
Közúti	37	24	7	4	2
Leesés	42	16	23	1	2
Légi	1	1	0	0	0
Összenyomás	8	4	0	3	1
Ráesés	13	5	6	2	0
Szemsérülés	9	0	0	0	9
Szúrás	1	1	0	0	0
Támadás	4	4	0	0	0
Útés	4	1	3	0	0
Vasúti	1	1	0	0	0
Összesen	187	80	46	45	16

7.2. Foglalkozási megbetegedések, fokozott expozíciós esetek

2018. január 1-jétől 2018. december 31. napjáig a munkavédelmi hatósághoz 200 foglalkozási megbetegedés gyanút és 75 fokozott expozíciós esetet jelentettek be. A foglalkozási betegségek és fokozott expozíciós esetek bejelentéséről és kivizsgálásáról szóló 27/1996. (VIII. 28.) NM rendelet szerint a kivizsgált bejelentéseket a vizsgálati dokumentációval együtt a kormányhivatalok továbbították az Országos Közegészségügyi Intézet Munkahigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Igazgatóság részére a bejelentés teljes körűségének, és szakmai megalapozottságának elbírálása céljából.

A 2018. évben bejelentett foglalkozási betegség gyanús esetek száma az előző évekhez viszonyítva jelentős csökkenést mutat (2017-ben 281, 2016. évben 401 esetet jelentettek).

Az ágazati bontásban megadott adatokból kitűnik, hogy 2018-ban a legtöbb foglalkozási megbetegedés gyanús eset a feldolgozó ipar (az összes eset 28,5 %-a) és a humán-egészségügyi és szociális ellátás területéről érkezett (az összes eset 28 %-a). A bányászat területén dolgozó munkavállalók bejelentése

(Baranya megyéből) főként az egykori bányászok mostanra diagnosztizált és bejelentett szilikózis eseteinek magas számából adódik, ez az esetek 25 %-át adta.

2018. évben a legtöbb foglalkozási megbetegedést kémiai kóroki tényező gyanúja miatt tették (az esetek 34,5 %-a), biológiai kóroki tényezők által okozott foglalkozási megbetegedést az esetek 29,5 %-ában jelentettek, a nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők miatt 22,5 %-ban tettek bejelentést (5. számú táblázat).

Az összes bejelentés 13,5% történt fizikai kóroki tényezők miatt.

5. számú táblázat

Bejelentett foglalkozási megbetegedés gyanúját feltételező esetek alakulása kóroki tényezők szerint					
2018. január 1. – december 31.					
	Kémiai kóroki tényezők (fő)	Fizikai kóroki tényezők (fő)	Biológiai kóroki tényezők (fő)	Nem optimális igénybevétel, pszichoszociális ergonómiai tényezők (fő)	Összes bejelentett eset
Budapest	4	2	6	12	24
Baranya	42	11	2	1	56
Bács-Kiskun	2			3	5
Békés					
Borsod-Abaúj-Zemplén	2		20	1	23
Csongrád			7	2	9
Fejér	2		2	3	7
Győr-Moson-Sopron	1			1	2
Hajdú-Bihar	2	1			3
Heves			12	9	21
Komárom-Esztergom	3			3	6
Nógrád	1				1
Pest	2	7	2	4	15
Somogy				2	2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	3		2	1	6
Jász-Nagykun-Szolnok			1		1
Tolna	2		1		3
Vas	3			1	4
Veszprém			3		3
Zala		6	1	2	9
Összesen	69	27	59	45	200

A bejelentett fokozott expozíciós esetek két kivételtől eltekintve a feldolgozóipar területéről érkeztek.

A jelentési időszakban zaj okozta fokozott expozíció miatt az összes eset 48%-át jelentették, ólom (szervetlen) miatt az esetek 24%-a érkezett, a benzol okozta fokozott expozíció az összes bejelentés 16%-át tette ki. Jelentettek még nikkel, toluol és növényvédő szer (szerves foszforsav észterek) okozta fokozott expozíciót (6. számú táblázat).

A fokozott expozíciós esetek bejelentése a korábbi évekhez képest csökkenést mutat (2017-ben 97 esetet jelentettek be, 2016-ban 176-ot).

Bejelentett fokozott expozíciós esetek alakulása kóroki tényezők szerint							
2018. január 1. - december 31.							
	Zaj (fő)	Benzol (fő)	Toluol (fő)	Ólom (szervetlen) (fő)	Növényvédőszer (szerves fosz- forsav észterek) (fő)	Nikkel (fő)	összes bejelentett eset
Budapest		1		1			2
Baranya	4						4
Bács-Kiskun				1		1	2
Békés							
Borsod-Abaúj- Zemplén		4	2				6
Csongrád							
Fejér		6	1				7
Győr-Moson-Sopron							
Hajdú-Bihar	1						1
Heves						1	1
Komárom- Esztergom							
Nógrád							
Pest		1		1	1		3
Somogy							
Szabolcs-Szatmár- Bereg							
Jász-Nagykun- Szolnok				15		3	18
Tolna	1						1
Vas							
Veszprém							
Zala	30						30
Összesen	36	12	3	18	1	5	75

8. TANÁCSADÁS TAPASZTALATAI, JELLEMZŐ TÉMAKÖREI

8.1. Szám adatok

A Megyei és Fővárosi Kormányhivatalok munkavédelmi ellenőrzést végző állami tisztviselői részéről 2018. évben összesen 1 954 esetben történt információnyújtás, mely során 2 780 darab kérdésre kaptak választ az érdeklődők. Az előző évhez képest minimális növekedés tapasztalható a megkeresések esetében, 2017. év időszakában 1 728 db tanácsadás során 2 874 db kérdés került megválaszolásra. Továbbra is telefonon történik a legtöbb tanácsadás.

A tanácsadások megyei eloszlását tartalmazza a 7. számú táblázat.

Megyei Munkavédelmi Hatóságok	Tanácsadások száma (db)	Kérdések száma (db)	Tanácsadás módja (db)		
			Telefon	Levél/e-mail	Személyes
Főváros	864	864	836	28	0
Baranya	62	170	4	6	52
Bács-Kiskun	20	44	11	1	8
Békés	36	47	24	2	10
Borsod-Abaúj-Zemplén	108	352	13	0	95
Csongrád	6	16	0	3	3
Fejér	52	64	35	13	4
Győr-Moson-Sopron	76	176	58	9	9
Hajdú	82	136	18	1	63
Heves	26	63	15	0	11
Komárom-Esztergom	40	119	17	5	18
Nógrád	1	1	0	1	0
Pest	10	31	2	7	1
Somogy	27	35	22	1	4
Szabolcs-Szatmár-Bereg	11	11	3	0	8
Jász-Nagykun-Szolnok	41	61	27	9	5
Tolna	16	25	11	1	4
Vas	174	222	106	49	19
Veszprém	2	3	0	1	1
Zala	300	340	250	11	39
Összesen	1954	2780	1452	148	354

A Pénzügyminisztérium Munkavédelmi Főosztálya által, a hatósági munkától elkülönítetten működtetett Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálathoz 2018. évben 3 502 (db) megkeresés érkezett, - 19,2 %-kal kevesebb, mint 2017-ben - ebből 3 284 fő telefonon, 207 fő e-mailben érdeklődött, személyes tanácsadás összesen 11 esetben történt a novemberben megrendezett ZUKUNFT Personal Hungary szakkonferencián. A tájékoztatások során összesen 4 391 kérdést választottak meg munkatársaink. (8. számú táblázat)

8. számú táblázat

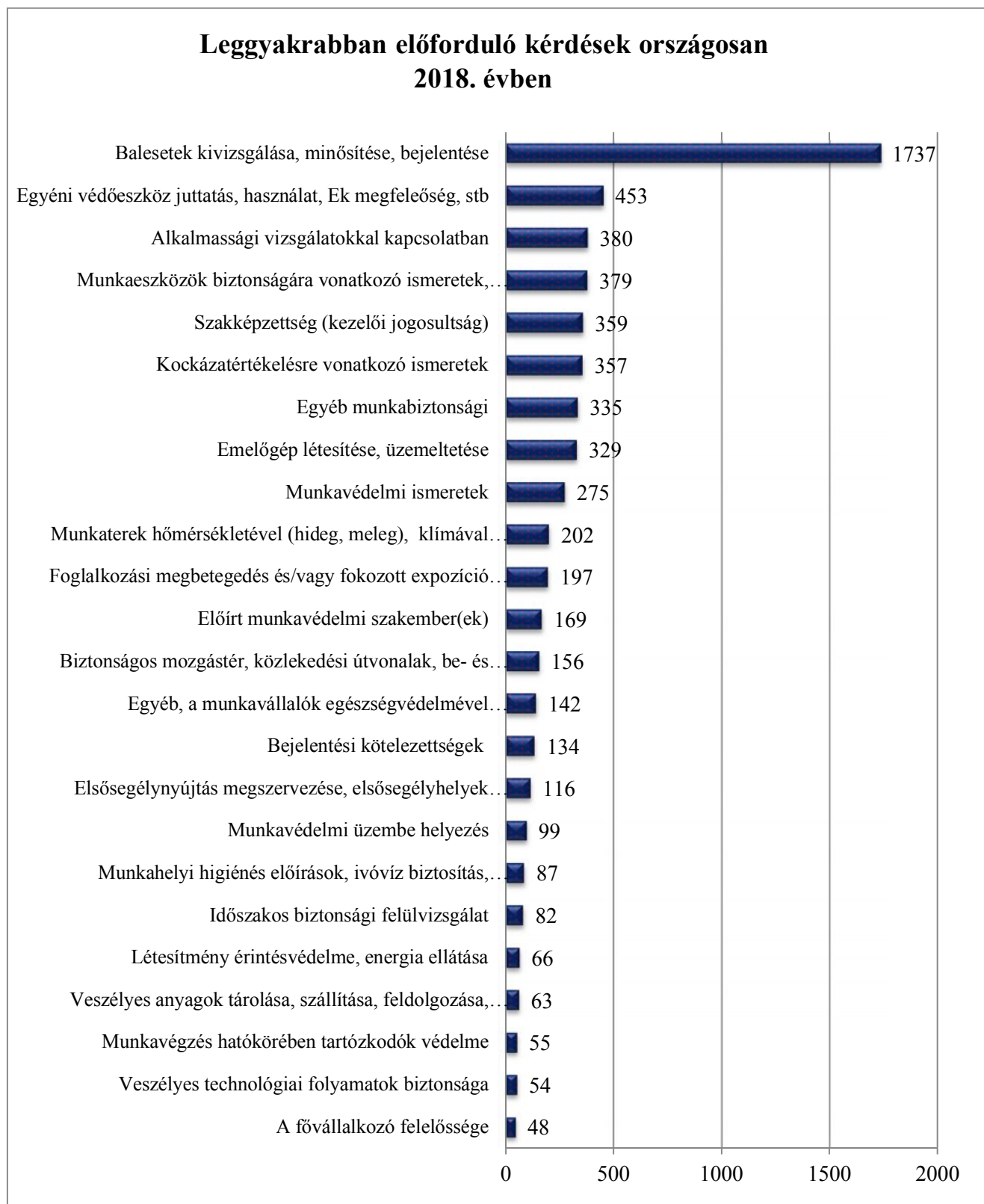
Munkavédelmi Információs és Tanácsadó Szolgálat	Megkeresések száma (db)	Kérdések száma (db)
Telefonos	3284	4093
Írásos (e-mail, levél)	207	287
Személyes	11	11
Összesen:	3502	4391

Az év során, az érdeklődések körét továbbra is a munkahelyeken történt balesetek kivizsgálásával, a baleseti események minősítésével, a munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltésével kapcsolatos kérdések vezették.

Változatlanul nagy figyelem irányult az egyéni védőeszközök juttatására, használatára vonatkozó tudnivalókra. Számos megkeresés érkezett a munkaeszközök biztonságára vonatkozó előírásokkal kapcsolatban.

A munkaegészségügy témaköréből az alkalmassági vizsgálatokkal kapcsolatban érkezett a legtöbb megkeresés. Továbbá a fent említett témakörben a munkaterék hőmérsékletével, klímával kapcsolatos előírásokkal és a foglalkozási megbetegedés és/vagy fokozott expozíció kivizsgálásával, bejelentésével kapcsolatban volt nagyszámú érdeklődés. (12. számú ábra)

12. számú ábra

8.2. Munkavédelmi fórumok

A munkavédelmi hatóságok 2018. évben 25 alkalommal saját, 30 alkalommal közös szervezésben, valamint közös szakmai fórumon (konferencián) pedig 19 esetben vettek részt.

9. EGYÉB TAPASZTALATOK

9.1. Az ellenőrzések fogadtatásával kapcsolatos tapasztalatok (munkáltatók, munkavállalók)

Általánosságban elmondható, hogy a munkáltatók az ellenőrzések során együttműködőek, akárcsak a munkavállalók. A nagyobb munkáltatók általában készségesen, segítőkészen álltak a munkavédelmi ellenőrzésekhez, tudva, hogy közös érdekünk az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása.

A kisebb, általában szabálytalanul foglalkoztató, a munkavédelmi követelményeket nem ismerő, és be nem tartó munkáltatók esetenként igyekeztek megakadályozni az ellenőrzés lefolytatását.

9.2. Társhatósági közös ellenőrzések tapasztalatai

A különböző egyéb hatóságok kezdeményezésére, illetve bevonásával tartott közös ellenőrzések.

2018. évben lefolytatott közös ellenőrzések tapasztalatai alapján elmondható, hogy az ellenőrzésben részt vett hatóságok között az együttműködés jó volt, a hatóságok egymás munkáját kiegészítve, egymást segítve dolgoztak.

A társhatósági ellenőrzésre egyrészt akkor került sor, ha a helyszíni ellenőrzés jellege, irányultsága azt indokolta, illetve ha más hatóságok igényelték a munkavédelmi hatóság ellenőrzését.

A munkavédelmi hatóságok beszámolóí szerint a társhatósági együttműködések hatékonyan zajlottak, egymás munkáját segítve, kiegészítve jártak el az érintettek. Nehézséget egyedül az ellenőrzések lefolytatásához szükséges időtartamok jelentős eltérése okozott.

9.3. A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlása 2018. évben

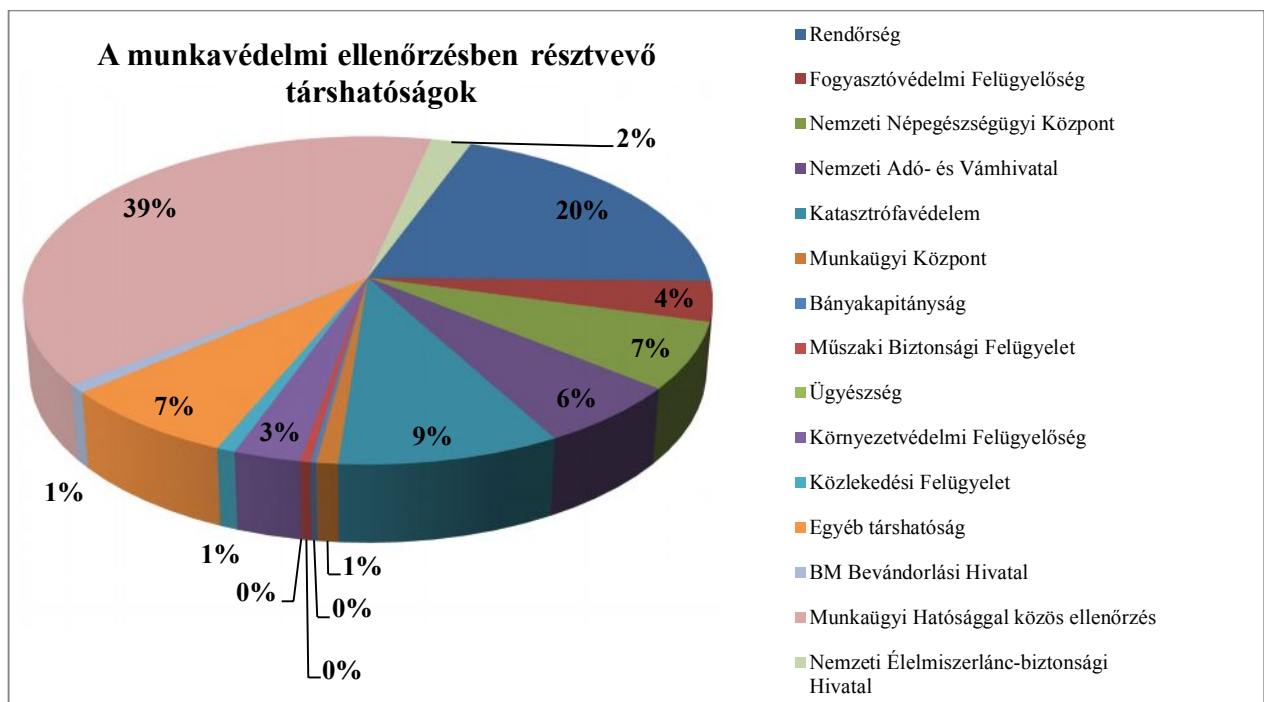
A társhatóságok közreműködésével 2018. évben 1 812 munkavédelmi ellenőrzés zajlott, mely összesen 1 147 ügyet jelent, az összes ellenőrzés 7,8%-át.

A legnagyobb arányban a munkaügyi hatóság vett részt a közös ellenőrzésekben, ezen túl leggyakrabban a rendészeti szervek működtek közre.

A munkavédelmi hatóság a rendőrség segítségét rendszerint olyan munkáltatók vonatkozásában, olyan munkavégzési helyszíneknél ellenőrzésénél kérte, ahol a hely jellege azt megkívánta, illetve ahol korábban a munkáltató megghiúsította az ellenőrzést, vagy jelentős mértékben akadályozta azt.

2018. évben a rendőrhatalósággal közösen több mint 358 ellenőrzést folytattak le a munkavédelmi hatóság szakügyintézői, az adó- és vámhatósággal, a fogyasztóvédelmi valamint a népegészségügyi hatóság közreműködésével pedig összesen 303 db vizsgálatot.

A munkavédelmi ellenőrzésben résztvevő társhatóságok megoszlását a *13. számú ábra* szemlélteti.

Megyéenként eltérő a társhatósági együttműködések intenzitása, mely több okra vezethető vissza.

A kormányhivatalok által összefogott Éves Összevont Ellenőrzési Terv képezte 2018. évben a munkavédelmi hatóság társhatósági együttműködésének alapját, melyek nyomán megyéenként különbözőképpen zajlottak le a társszervekkel közös ellenőrzések.

A társhatósági ellenőrzések megyéenkénti megoszlását a 14. számú ábra mutatja.

14. számú ábra

Társhatósági ellenőrzések megoszlása megyéenként a 2018. évben

